

Prognoza oddziaływania na środowisko

Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wydminy

na lata 2016-2020

Opracowanie:

Verde View Sp. z o.o.

Al. Solidarności 115/2

00-140 Warszawa

biuro@verdeview.eu

Literatura:

1. <http://www.wios.nettom.eu/>
2. <http://olsztyn.rdos.gov.pl/>
3. Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 16 sierpnia 2011 r.)
4. Polityka energetyczna Polski do 2030r., załącznik do uchwały nr 202/2009 Rady Ministrów Z dnia 10 listopada 2009 r.
5. Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020, Dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 04.11.2003 roku
6. Projekt Polityki energetycznej Polski do 2050 r.
7. www.nfosigw.gov.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko PGN Gminy Wydminy 2016-2020

8. www.wfosigw.olsztyn.pl
9. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
10. Krajowy Plan Działania w zakresie OZE
11. Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 16 sierpnia 2011 r.
12. www.stat.gov.pl
13. „Strategia Rozwoju Kraju 2020”
14. www.kobize.pl
15. „Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do 2020 roku”, dokument przyjęty przez Ministerstwo Środowiska dnia 4 listopada 2003 roku.

Spis treści

1. Wstęp.....	5
2. Przedmiot prognozy.....	7
2.1.Cele projektowanego dokumentu.....	7
2.2.Zawartość projektowanego dokumentu.....	8
2.3.Powiązania z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, województwa, kraju i UE.....	9
3. Metodyka.....	36
4. Zastany stan środowiska w Gminie.....	38
4.1.Charakterystyka Gminy.....	38
4.2.Analiza stanu środowiska na terenie Gminy.....	42
4.3.Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o Ochronie przyrody.....	49
5. Potencjalne skutki rezygnacji z realizacji proponowanych działań.....	51
6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	52
7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w PGN.....	63
8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	64
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	65

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko są cele strategiczne i kierunki działań opisane w dokumencie pt. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wydminy” (PGN).

Prognoza sporządzona została zgodnie z wymaganiami określonymi w Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOS i zawiera:

- ◆ informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- ◆ informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ◆ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- ◆ informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ◆ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

Ponadto, określa i ocenia:

- ◆ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ◆ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym

oddziaływaniem,

- ◆ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ◆ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ◆ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko,

Prognoza przedstawia:

- ◆ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- ◆ rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

2. Przedmiot prognozy

2.1 Cele projektowanego dokumentu

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, obejmującym swoim zakresem obszar terytorialny Gminy Wydminy. Plan gospodarki niskoemisyjnej jest planem działań mającym na celu poprawę standardów jakości powietrza w perspektywie do 2020 r.

Celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej na rok 2020 jest poprawa jakości powietrza Gminy Wydminy poprzez ograniczenie emisji dwutlenku węgla o 10%.

Głównymi celami prowadzenia gospodarki niskoemisyjnej określonymi w dokumencie są:

- ◆ poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej ze spalaniem paliw na terenie Gminy Wydminy,
- ◆ zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Wydminy,
- ◆ redukcja poziomu zużytej energii finalnej na terenie Gminy Wydminy,
- ◆ poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami na terenie Gminy Wydminy,
- ◆ promocja nowych wzorców konsumpcji.

Cele szczegółowe:

- ◆ zmniejszenie zużycia energii elektrycznej w budynkach,

- ◆ zmniejszenie zużycia energii elektrycznej związanej z oświetleniem ulic,
- ◆ dążenie do niskiego poziomu zużycia paliw przez środki transportu,
- ◆ poprawa jakości dróg, wpływająca na zużycie paliw,
- ◆ zwiększenie wykorzystania OZE w produkcji energii,
- ◆ pomoc w termomodernizacji budynków należących do społeczeństwa.

2.2 Zawartość projektowanego dokumentu

Zakres tematyczny PGN odnosi się do działań zarówno inwestycyjnych jak i nieinwestycyjnych. Powyższe ujęte są w harmonogramie działań na rzecz ograniczenia emisyjności na terenie Gminy. W dokumencie opisano również możliwości finansowania zaplanowanych inwestycji ze źródeł krajowych i unijnych w postaci dofinansowań, dotacji oraz pożyczek.

Ze względu na dostępność danych, przyjęto rok 2015 jako bazowy w przeprowadzeniu inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla (CO₂).

Inwentaryzację CO₂ przeprowadzono w następujących obszarach:

- ◆ budynki i urządzenia komunalne i niekomunalne, budynki mieszkalne,
- ◆ oświetlenie uliczne,
- ◆ instalacje do produkcji energii elektrycznej i ciepła,
- ◆ transport: tabor gminny

2.3. Powiązanie z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, województwa, kraju i UE

Dokumenty na poziomie gminnym

Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Giżyckiego na lata 2008-2011, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej państwa. Dokument ten określa zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców. POŚ Powiatu Giżyckiego ma na celu ochronę zasobów naturalnych, poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego w powiecie giżyckim.

Przytoczony dokument obejmuje założenia realizacji zadań na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015. Przedstawia aktualną sytuację ekologiczną powiatu giżyckiego, uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju powiatu. Zagadnienia ochrony środowiska omawiane w niniejszym dokumencie obejmują ochronę powietrza, wód, powierzchni ziemi, środowiska akustycznego oraz zasobów przyrodniczych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wydminy jest zgodny z w/w dokumentem. Kierunki i działań i sposoby ich realizacji w które wpisuje się PGN to przede wszystkim:

5.1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej regionu

Cele:

- ◆ Utrzymanie wysokich walorów krajobrazowych;
- ◆ Zachowanie, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody, w tym różnorodności biologicznej;

Prognoza oddziaływania na środowisko PGN Gminy Wydminy 2016-2020

- ◆ Ochrona najbardziej zagrożonych ekosystemów oraz gatunków flory i fauny i ich siedlisk;

Działania:

Powołanie w powiecie i gminach służb odpowiedzialnych za ochronę przyrody, w tym za ochronę różnorodności biologicznej;

- ◆ Egzekwowanie zakazu używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na niektórych wodach płynących powiatu giżyckiego;
- ◆ Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym i realizacji inwestycji zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, zwłaszcza ochrony jezior i rzek oraz ich obrzeży;
- ◆ Opracowanie programów tworzenia obszarów zieleni i zadrzewień w miastach oraz na terenach wiejskich;
- ◆ Realizacja działań związanych z ochroną obszarów sieci Natura 2000;
- ◆ Uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej;
- ◆ Wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo-proekologicznych form gospodarowania: wspieranie form rolnictwa stosującego metody produkcji nie naruszające równowagi przyrodniczej, w tym rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego- rozwój eko i agroturystyki;
- ◆ Ochrona dolin rzecznych oraz ważnych korytarzy ekologicznych;
- ◆ Wprowadzenie monitoringu różnorodności biologicznej, w tym rzadkich gatunków flory i fauny;
- ◆ Działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i władz lokalnych.

5.3 Rozwój lasów i ich racjonalne wykorzystanie

Cele:

- ◆ Intensyfikacja działań na rzecz wykorzystania lasów do rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa;
- ◆ Wykorzystanie walorów lasów do rozwoju ekoturystyki przy zachowaniu zasad ich ochrony.

Działania:

- ◆ Wytypowanie obszarów o wysokich walorach poznawczych oraz budowa i utrzymanie infrastruktury służącej celom poznawczo - dydaktycznym i turystycznym;

5.2. Ochrona gleb

Cele:

- ◆ Utrzymanie jakości gleby powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów;
- ◆ Podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb w zakresie eksploatacji gleb.

Działania:

- ◆ Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej;
- ◆ Wykonanie badań monitoringowych terenów potencjalnie zagrożonych zanieczyszczeniem związkami ropopochodnymi;
- ◆ Optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu świadomości ekologicznej wśród rolników;
- ◆ Promowanie upraw energetycznych.
 - Ochrona wód podziemnych

Cele:

- ◆ Odpowiednie zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć komunalnych oraz ujęć na obszarach podatnych na zanieczyszczenia;
- ◆ Przeciwdziałanie zagrożeniom wpływającym na obniżenie jakości wód podziemnych.

Działania:

- ◆ Budowa systemów kanalizacji sanitarnej w pierwszej kolejności w miejscowościach zwodociągowanych, położonych na obszarach występowania zbiorników wód podziemnych bez izolacji.

6.1. Racjonalizacja zużycia materiałów, wody, energii

Cel:

- ◆ Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów

Działania:

- ◆ Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działaniami produkcji);
- ◆ Realizacja przez zakłady planów racjonalnego gospodarowania wodą (np. wprowadzających zamknięte obiegi wody);
- ◆ Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji poprzez wprowadzenie technologii niskoodpadowych;
- ◆ Zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT);
- ◆ Zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych (energetycznych, ciepłych).

6.2. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

Cel:

- ◆ Wzrost udziału energii z odnawialnych zasobów energetycznych

Działania:

- ◆ Podjęcie działań na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej;
- ◆ Wprowadzenie problematyki energii odnawialnej do planów zagospodarowania przestrzennego,
- ◆ Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z wdrażaniem pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł.
- ◆ Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i produkcję biopaliw;
- ◆ Budowa instalacji wykorzystujących energię wiatru (budowa elektrowni wiatrowych);
- ◆ Zapewnienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrony środowiska, związanych z odnawialnymi źródłami energii poprzez realizację zadań zawartych

w „Programie ekoenergetycznego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2005-2010”;

- ◆ Wykorzystywanie paliw odnawialnych – drewno, słoma;
- ◆ Działania edukacyjne i promocyjne dotyczące upowszechniania wykorzystania odnawialnych źródeł energii, stosowania ekologicznych nośników energii, edukacja na temat szkodliwości spalania materiałów odpadowych różnego pochodzenia.

7.2. Stan sanitarny powietrza

Cele:

- ◆ Poprawa jakości powietrza atmosferycznego;
- ◆ Likwidacja miejscowych zagrożeń czystości powietrza;
- ◆ Zmniejszenie kwasowości opadów atmosferycznych.

Działania:

- ◆ Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw:
 - Gazyfikacja powiatu - budowa sieci gazowej, w tym na obszarach wiejskich, zwłaszcza na obszarach przewidzianych do rozwoju turystyki;
 - Kontynuacja zmiany systemu ogrzewania z węglowego na piecowe, elektryczne lub olejowe;
 - Zakładanie indywidualnych liczników ciepła;
 - Wdrażanie zamiany wyeksploatowanych nieefektywnych kotłów węglowych na mniej obciążające atmosferę tj. energooszczędne, niskoemisyjne, nowszej generacji;
 - Propagowanie i wdrażanie alternatywnych źródeł energii, w tym energii odnawialnej;
 - Likwidacja osiedlowych kotłowni i podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej;
 - Likwidacja niskiej emisji ze źródeł lokalnych;
 - Likwidacja lokalnych kotłowni o dużej emisji poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej.
 - Stosowanie technologii energooszczędnych i mniej zanieczyszczających powietrze;

- Opracowanie i wdrożenie programów ochrony powietrza dla stref, dla których nastąpiło przekroczenie standardów jakości powietrza;
- Termomodernizacja budynków (ocieplenie, uszczelnianie budynków, wymiana systemu wentylacyjnego);
- Ograniczenie emisji ze środków transportu:
- Usprawnienie systemu komunikacyjnego (obwodnice, komunikacja publiczna, modernizacja dróg);
- Stosowanie form transportu (w tym publicznego) mało obciążającego powietrze atmosferyczne – modernizacja taboru autobusowej komunikacji miejskiej, wymiana pojazdów na bardziej ekologiczne;
- Budowa tras ścieżek rowerowych.
 - ◆ Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii;
 - ◆ Kontrola podmiotów gospodarczych emitujących zanieczyszczenia powietrza;
 - ◆ Wdrożenie systemu informacji o podmiotach emitujących zanieczyszczenia do powietrza w ramach systemu informacji o środowisku;
 - ◆ Monitoring i ocena jakości powietrza w strefach zgodnie z wymogami ustawowymi;
 - ◆ Zachęcanie właścicieli zakładów do samokontroli poprzez wprowadzenie systemów zarządzania środowiskiem (ISO14000);
 - ◆ Wspieranie projektów przedsiębiorstw dotyczących redukcji zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery; projekty na rzecz ograniczania emisji niskiej (w tym oddziaływania komunikacji).

7.3. Gospodarka odpadami

Cel:

- ◆ Zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów

Działania

- ◆ Realizacja powiatowego i gminnych planów gospodarki odpadami;
- ◆ Wzrost wtórnego wykorzystania odpadów:

- Budowa zakładów zagospodarowania odpadów (stacje przeładunkowe, instalacje do odzysku lub recyklingu, systemy selektywnego zbierania odpadów).

4.1. Ograniczenie obciążenia środowiska odpadami niebezpiecznymi:

- Stworzenie punktów odbioru odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach domowych;
- Wdrożenie systemu zarządzania gospodarką odpadami medycznymi.

4.2. Rozbudowanie istniejącego systemu selektywnego odbierania odpadów i osiągnięcie odpowiednich poziomów selektywnej zbiórki;

4.3. Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych;

4.4. Zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów:

- Egzekwowanie selektywnego składowania odpadów;
- Egzekwowanie eliminowania uciążliwości spowodowanych składowaniem odpadów innych niż niebezpieczne.

1) Zgazowanie odpadów komunalnych i przemysłowych;

8. Substancje zubażające warstwę ozonową

Cele:

- 1) Zapewnienie redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- 2) Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową.

Działania:

- 3) Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii pierwotnej;
- 4) Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki i obniżenie jej materiałochłonności;

9. Edukacja ekologiczna

Cele:

- a) Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- b) Zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie;

Działania:

- ◆ Wspomaganie istniejących oraz tworzenie nowych ośrodków edukacji ekologicznej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym;

- ◆ Edukacja ekologiczna w zakresie kształtowania postaw konsumentów sprzyjających osiągnięciu efektów ekologicznych poprzez: akcje informacyjne i promocyjne, konkursy dla społeczeństwa dotyczące segregacji odpadów, minimalizowania ilości odpadów opakowaniowych, gospodarki odpadami niebezpiecznymi;

Propagowanie i wdrażanie alternatywnych źródeł energii, w tym energii odnawialnej;¹

Strategia zintegrowanego rozwoju powiatów Wielkich Jezior Mazurskich

Zgodnie z założeniami zawartymi w preambule „Strategii..”, ma ona: „służyć poprawie spójności terytorialnej subregionu, kreowaniu polityki zrównoważonego rozwoju obszaru, wzmocnieniu i wyartykułowaniu jego walorów społeczno-gospodarczych, stymulowaniu partycypacji społecznej w życiu publicznym, a także poprawie efektywności wykorzystania środków publicznych w zarządzaniu rozwojem społeczno-gospodarczym”.

Zawarte w niej cele operacyjne oraz cele szczegółowe są spójne z zapisami niniejszego dokumentu przede wszystkim w zakresie:

Cel operacyjny 5.3 Poprawa jakości środowiska i wykorzystanie OZE na obszarze WJM

Cele szczegółowe

5.3.1. Działania na rzecz racjonalnego wykorzystania energii

Przykładowe działania lokalne:

a) budowa nowych budynków użyteczności publicznej (np. sal sportowych /gimnastycznych) o zerowym bilansie energetycznym,

¹ Źródło: „Program ochrony środowiska Powiatu Giżyckiego na lata 2008-2011”

b) kompleksowe działania na rzecz zwiększanie wydajności energetycznej budynków publicznych poprzez termomodernizację, wymianę sieci grzewczych, nowoczesne instalacje energetyczne, sterowania energią w obiektach stosowanie odnawialnych źródeł energii i inne,

c) promowanie rozwiązań technicznych zmniejszających zużycie energii, w szczególności ze źródeł nieodnawialnych.

5.3.2. Propagowanie idei ochrony środowiska

Przykładowe działania lokalne:

a) realizacja działań edukacyjnych i wychowawczych na rzecz ochrony klimatu i środowiska,

b) zagospodarowanie budynków i terenów wokół budynków powiatu z uwzględnieniem ochrony środowiska.

Program Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Giżyckiego

Przytoczony dokument ma za zadanie określić przyszły stan powiatu, funkcjonującego według zasad gwarantujących trwały rozwój. Celem nadrzędnym „Programu..” jest istnienie harmonijnej, przyjaznej środowisku gospodarki, gwarantującej poprawę jakości i standardu życia mieszkańców.

Jednym ze strategicznych celów i kierunków rozwoju Powiatu Giżyckiego jest:

Cel 3 – Ochrona walorów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego Powiatu

3.2. Ochrona środowiska przyrodniczego

3.2.1. Powiatowy Program Ochrony Środowiska

3.2.2. Program Ochrony Odpadami

PGN jest dokumentem zgodnym z w/w „Programem Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Giżyckiego”.

Strategia rozwoju Gminy Wydminy na lata 2002-2015

W momencie opracowywania PGN oraz Oceny oddziaływania na środowisko, Gmina Wydminy była na etapie zbierania danych do aktualizacji „Strategii” w związku z czym, niniejszy dokument opiera się na założeniach zawartych „Strategii rozwoju Gminy Wydminy na lata 2002-2015”.

Misja Gminy Wydminy:

„Zrównoważony, akceptowany społecznie rozwój gospodarczy zapewniający Mieszkańcom Gminy odpowiedni standard i jakość życia, poprzez możliwość pracy, rozwoju intelektualnego i wypoczynku, realizowany w zgodzie z przyrodą i z poszanowaniem tradycji”.

Cel nadrzędny rozwoju Gminy określono jako:

„Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Wydminy w oparciu o jej bogate zasoby przyrodniczo-społeczne”

Wśród celów strategicznych, najbardziej adekwatny do zapisów PGN wydaje się cel nr 4:

„4. Utrzymanie nieskażonego i czystego środowiska naturalnego

- ◆ organizacja sieci odbioru odpadów komunalnych,
- ◆ dokończenie rozbudowy sieci wodociągowej,
- ◆ rozwój sieci kanalizacyjnej przyłączonej do oczyszczalni ścieków w Wydminach,
- ◆ budowa i rozbudowa lokalnych sieci kanalizacyjnych oraz wspieranie budowy lokalnych (przydomowych) oczyszczalni ścieków,
- ◆ wspieranie przebudowy lokalnych kotłowni węglowych na olejowe,
- ◆ wspieranie inicjatyw zmierzających do wykorzystania alternatywnych źródeł energii (wiatru, wody, słońca i innych).’’²

² Strategia rozwoju Gminy Wydminy na lata 2002-2015

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wydminy

Wśród celów stawianych przed Gminą Wydminy zbieżnych z PGN, wymienić można cele przyrodnicze.

„7.1. Cele przyrodnicze, o których mowa w ust. 4 pkt. 2b) wyrażają się w ochronie i racjonalnym kształtowaniu środowiska przyrodniczego. Cele te obejmują:

- ◆ traktowanie ochrony środowiska przyrodniczego jako nierozłącznej części strategii ekorozwoju gminy,
- ◆ zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem ich roli w ponadregionalnym systemie terenów chronionych,
- ◆ kontynuowanie działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji środowiska przez emitory zanieczyszczeń powietrza, hałas komunikacyjny, zrzuty ścieków i spływy powierzchniowe z powierzchni rolniczych, oraz przez rolnicze użytkowanie terenów zagrożonych erozją,
- ◆ zachowanie i wzbogacenie walorów turystycznych i wypoczynkowych jako zasobu przyrodniczego, który stanowi jedno z potencjalnych źródeł rozwoju ekonomicznego.

7.2. Polityka osiągnięcia celów przyrodniczych obejmuje następujące kierunki i zasady działania:

- ◆ prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami, zwłaszcza takimi jak wody powierzchniowe i podziemne, lasy, gleby, walory krajobrazowe,
- ◆ dostosowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych,
- ◆ kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w nawiązaniu do systemów przyrodniczych,
- ◆ ochronę kompleksów leśnych, w szczególności lasów ze statusem lasów ochronnych,
- ◆ ochronę terenów otwartych, a w tym szczególnie obszarów podmokłych, łąk

nadrzecznych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,

- ◆ ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, podnoszenie stanu jakości wód,
- ◆ ochronę gleb przed erozją,
- ◆ ochronę terenów zieleni w obszarach zainwestowanych,
- ◆ ochronę klimatu lokalnego polegającą na wzbogacaniu zadrzewień we wnętrzach zespołów osadniczych, ograniczaniu lokalnych zanieczyszczeń powietrza,
- ◆ ograniczanie negatywnych oddziaływań ze źródeł lokalnych, poprzez:
 - ◆ wyeliminowanie możliwości lokalizacji obiektów uciążliwych,
 - ◆ podjęcie budowy infrastruktury technicznej związanej z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.³

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025

Strategia zaktualizowana i przyjęta przez Sejmik Województwa w dniu 25 czerwca 2013 r. to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowanych przez samorząd województwa, który poprzez swoje organy podejmuje działania na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców regionu, stałego

³ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wydminy*

podnoszenia jakości życia i utrzymania regionu na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Jednym z celów operacyjnych dokumentu jest Poprawa jakości i ochrony powietrza, która zakłada:

- ◆ ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych,
- ◆ ograniczenie uciążliwości emisji do powietrza ze źródeł rozproszonych,
- ◆ preferowanie ogrzewania przyjaznego środowisku,
- ◆ wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, w tym energii geotermalnej,
- ◆ preferowanie transportu przyjaznego środowisku,
- ◆ preferowanie technologii redukujących hałas, a także budowa obwodnic wokół terenów zurbanizowanych i ekranów dźwiękowych w strefach zabudowy.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011 - 2016

Wojewódzki plan gospodarki odpadami opracowany został dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa, wdrażania hierarchii postępowania z odpadami oraz zasady bliskości, a także stworzenia w województwie zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Obejmuje on wszystkie rodzaje odpadów wytwarzanych na terenie Warmii i Mazur oraz przywożonych na ten obszar, w szczególności odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych, odpadów budowlanych, zużytych opon oraz odpadów niebezpiecznych, w tym: odpadów zawierających azbest i PCB, zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, pojazdów wycofanych z eksploatacji, odpadów medycznych i weterynaryjnych, olejów odpadowych, zużytych baterii i akumulatorów.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata

2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej Państwa w województwie warmińsko-mazurskim, określającym zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców.

Zapewnia ciągłość działań związanych z tworzeniem warunków zrównoważonego rozwoju województwa, jest kontynuacją i rozszerzeniem zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014.

Obowiązek opracowania wojewódzkiego programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.).

Kierunki działań określone w POŚ WM to m.in.:

- ◆ promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zapewnienia wzrostu udziału OZE w bilansie energii pierwotnej,
- ◆ aktualizacja i realizacja wojewódzkiego programu ekoenergetycznego,
- ◆ zwiększanie efektywności energetycznej gospodarki i ograniczanie
- ◆ zapotrzebowania na energię,
- ◆ prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający przyrost zasobności drzewostanów (kumulację dwutlenku węgla);

- ◆ redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii poprzez:
 - likwidację lokalnych kotłowni o dużej emisji i rozbudowę sieci ciepłowniczej,
 - zamianę kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne,
 - instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowę nowoczesnych sieci ciepłowniczych,
 - instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza,
 - prowadzenie kontroli prawidłowości eksploatacji urządzeń energetycznych,
 - rozbudowę sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej) województwa,
 - zmniejszanie zapotrzebowania na energię: stosowanie energooszczędnych technologii w gospodarce, dokonywanie termomodernizacji budynków, wprowadzanie nowoczesnych systemów grzewczych w domach jednorodzinnych,
 - zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych (elektroenergetycznych i ciepłych)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020

Stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne, uwzględniając przy tym pożądane kierunki interwencji, określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych.

RPO WiM 2014 – 2020 jest programem ukierunkowanym na rozwój gospodarki.

W ramach Osi Priorytetowej 4 Efektywność energetyczna określono priorytety inwestycyjne:

- ◆ Priorytet inwestycyjny 4a „Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych”, którego celem szczegółowym jest zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym regionu;

- ◆ Priorytet inwestycyjny 4b „Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach”, którego celem szczegółowym jest zwiększenie efektywności w przedsiębiorstwach poprzez ograniczenie strat i zużycia energii;
- ◆ Priorytet inwestycyjny 4c „Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym” z celem szczegółowym, jakim jest wzrost efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej;
- ◆ Priorytet inwestycyjny 4e „Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej, multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu”, z celem szczegółowym poprawy zrównoważonej mobilności mieszkańców w miastach województwa i ich obszarach funkcjonalnych;
- ◆ Priorytet inwestycyjny 4g „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe”, którego celem jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do atmosfery poprzez wytwarzanie energii w wysokosprawnej kogeneracji.

Dokumenty na poziomie krajowym

Na szczeblu prawa międzynarodowego, Polska w ramach Unii Europejskiej podjęła zobowiązania, zgodnie z tzw. pakietem klimatycznym oraz Strategią Europa 2020 do:

- ◆ zwiększenie do 20 % udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii,
- ◆ zmniejszenia zużycia energii o 20%,
- ◆ zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 % w porównaniu z poziomem z roku 1990.

4 sierpnia 2015 r. w Ministerstwie Gospodarki został przyjęty projekt Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN). Istotą Programu jest pobudzenie zmian skutkujących transformacją polskiej gospodarki w kierunku niskoemisyjnym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju. Do Programu włączone zostały tylko te rozwiązania, które prowadzą do obniżenia emisyjności, będą jednocześnie wspierać rozwój gospodarczy i wzrost jakości życia społeczeństwa.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku oraz Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku

Głównym celem polityki energetycznej jest stworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenie potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Wyznaczono trzy cele operacyjne, mające służyć realizacji celu głównego:

- ◆ zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju;
- ◆ zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej w ramach rynku wewnętrznego energii UE;
- ◆ ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

◆ Poprawa efektywności energetycznej,

Główne cele polityki energetycznej w tym obszarze to:

- dążenie do uzyskania zero energetycznego wzrostu gospodarczego tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną
- konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

Szczegółowymi celami w tym obszarze są:

- Zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej, poprzez budowę wysokosprawnych jednostek wytwórczych
- Dwukrotny wzrost do roku 2020 produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w technologii wysokosprawnej kogeneracji, w porównaniu do produkcji w 2006 r.,
- Zmniejszenie wskaźnika strat sieciowych w przesyłach i dystrybucji, poprzez m.in. modernizację obecnych i budowę nowych sieci, wymianę transformatorów o niskiej sprawności oraz rozwój generacji rozproszonej,
- Wzrost efektywności końcowego wykorzystania energii,
- Zwiększenie stosunku rocznego zapotrzebowania na energię:
 - Elektryczną do maksymalnego zapotrzebowania na moc w szczycie obciążenia, co pozwala zmniejszyć całkowite koszty zaspokojenia popytu na energię elektryczną
- Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Jest jedną z 9 zintegrowanych strategii rozwoju, powstałych w oparciu o ustawę z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dokument uszczegóławia zapisy Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi wytyczne dla Polityki energetycznej Polski.

Celem głównym Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Celami szczegółowymi BEiŚ są:

1. zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
2. zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz
3. poprawa stanu środowiska.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Jednym z kierunków interwencji Strategii jest „Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko”.

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego rozumiane jako zapewnienie optymalnej ilości energii po możliwie niskich cenach oraz dywersyfikację źródeł i tras przesyłu nośników energii. Wg założeń, Polska w 2030 roku będzie, krajem w którym gospodaruje się oszczędnie i efektywnie, gdzie energia i zasoby naturalne są racjonalnie wykorzystywane. Krajem, w którym coraz istotniejszym elementem systemu energetycznego jest energetyka rozproszona i mikrogeneracja włączone w powszechnie funkcjonujący system inteligentnych sieci.

Polska będzie także krajem, w którym skutecznie ogranicza się emisję gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia wody i powietrza, eliminuje nielegalne wysypiska i minimalizuje ilość odpadów trafiających na składowiska oraz równocześnie dba o zachowanie różnorodności biologicznej i unikalnego krajobrazu. Żeby zwiększyć poziom ochrony środowiska, poprawić warunki środowiskowe oraz ograniczyć ryzyka związane ze zmianami klimatu, niezbędne będzie wdrożenie zintegrowanego zarządzania środowiskiem (promocja recyklingu odpadów, efektywności energetycznej, efektywnego korzystania z zasobów naturalnych, planowania przestrzennego z uwzględnieniem gospodarowania obszarami cennymi przyrodniczo i ochrony zasobów wodnych) oraz programu adaptacji do zmian klimatu, minimalizowania ryzyka i zagrożeń związanych ze skutkami powodzi i poważnymi awariami technologicznymi, a także zwiększenie nakładów na badania i rozwój technologii czystego węgla oraz poprawiających stan środowiska w całym okresie realizacji strategii”⁴.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)

⁴ Źródło: SRK Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Dokument ten określa także sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju.

KSRR wśród strategicznych wyzwań, na które polityka regionalna musi odpowiedzieć, wskazuje m.in. odpowiedź na zmiany klimatyczne i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Jest to najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju, w którym:

- ◆ przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- ◆ określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- ◆ wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- ◆ poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,

- ◆ tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- ◆ rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- ◆ poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- ◆ wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- ◆ systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Dokument ten jest aktualizacją polityki ekologicznej na lata 2007- 2010. Jej priorytetowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wśród średniookresowych celów wyróżnić można m.in.

- ◆ doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- ◆ zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystają ze środków publicznych,
- ◆ wsparcie zastosowania pojazdów o niskiej emisji i wysokiej efektywności energetycznej z napędami alternatywnymi oraz wypracowanie rozwiązań hamujących napływ do

krajowego parku zagranicznych pojazdów o niekorzystnych parametrach ekologicznych i energetycznych,

- ◆ podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”,
- ◆ dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii.

Dokumenty na poziomie unijnym

Unia Europejska określa gospodarkę niskoemisyjną poprzez cel, do którego ma dążyć Wspólnota, zgodnie z ustalonym na szczeblu międzynarodowym zadaniem utrzymania ocieplenia atmosferycznego na poziomie poniżej 2°C. Aby to osiągnąć, emisja gazów cieplarnianych z obszaru UE musi ulec zmniejszeniu o 80-95% do 2050 roku, co oznacza konieczność redukcji emisji GHG o 40% do 2030 roku.

Strategia Europa 2020

Jest to strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jest to długookresowy program na lata 2010-2020, który zastąpił realizowany w latach 2000-2010 inny projekt, Strategię Lizbońską.

Strategia Europa 2020 została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r.

Strategia „Europa 2020” ma być europejską odpowiedzią na odczuwalne obecnie silniej niż jeszcze przed dekadą globalne wyzwania, w tym rosnącą konkurencję ze strony Stanów Zjednoczonych i wschodzących potęg gospodarczych – Indii i Chin, zmiany klimatu oraz wyczerpujące się zasoby

naturalne czy obserwowany proces starzenia się społeczeństw, stanowiący poważne zagrożenie dla europejskiego modelu socjalnego.

Strategia opiera się na trzech współzależnych i wzajemnie uzupełniających się priorytetach:

1. Inteligentny wzrost, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.
2. Zrównoważony wzrost, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej.
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Oprócz celów dla całej Unii Europejskiej każdy kraj członkowski we współpracy z Komisją Europejską zobowiązany został do określenia krajowych celów rozwoju w powyższych pięciu obszarach, tak aby po zsumowaniu wszystkich działań można było osiągnąć wyznaczone cele unijne.

W ramach inicjatyw przewodnich wyróżnia się „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, która zakłada działania na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w większym stopniu wykorzystującej potencjał, jaki dają odnawialne źródła energii. W Strategii zwrócono także uwagę na potrzebę podniesienia standardów efektywności energetycznej budynków. W ramach projektu powinna zostać opracowana wizja zmian strukturalnych i technologicznych do 2050 r., tak aby uczynić z Europy gospodarkę przyjazną środowisku, a zarazem odporną na zmiany klimatu.

Dyrektywa CAFE

Podstawowym celem Dyrektywy CAFE jest:

- 1) zdefiniowanie i określenie celów dotyczących jakości powietrza, wyznaczonych w taki sposób, aby unikać, zapobiegać lub ograniczać szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi i środowisko jako całość,
- 2) ocena jakości powietrza w państwach członkowskich na podstawie wspólnych metod i kryteriów,
- 3) uzyskiwanie informacji na temat jakości powietrza, pomocnych w walce z zanieczyszczeniami powietrza i uciążliwościami oraz w monitorowaniu długoterminowych trendów i poprawy stanu powietrza wynikających z realizacji środków krajowych i wspólnotowych,
- 4) zapewnienie, aby informacja na temat jakości powietrza była udostępniana społeczeństwu,
- 5) utrzymanie jakości powietrza, tam gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawa w pozostałych przypadkach,
- 6) promowanie ścisłej współpracy między państwami członkowskimi w zakresie ograniczania zanieczyszczenia powietrza.

W ramach Dyrektywy wprowadzono normowanie stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}: poziom docelowy/ dopuszczalny pyłu PM 2,5 (docelowy 25 µg/m³-2010 r./dopuszczalny 25 µg/m³ – 2015 r., 20 µg/m³ – 2020 r.)

Pozostałe dyrektywy UE

Dążąc do poprawy efektywności energetycznej Unia Europejska wydaje dyrektywy i inne akty prawne zobowiązujące kraje członkowskie do realizacji działań w tej dziedzinie.

Dyrektywa	Cele i główne działania	Implementacja do prawa polskiego
Dyrektywa 2004/8/WE w sprawie wspierania wysokosprawnej kogeneracji	• zwiększenie udziału i efektywności skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła • promocja i bodźce ekonomiczne	Wprowadzenie przepisów do Prawa Energetycznego (w tym „czerwone i żółte certyfikaty)
Dyrektywa 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków	• ustalenie minimalnych wymagań energetycznych dla budynków • certyfikacja energetyczna budynków • kontrola kotłów, systemów klimatyzacji i instalacji grzewczych	Wprowadzenie przepisów do Prawa Budowlanego
Dyrektywa 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług	• zmniejszenie zużycia energii do 2016 o 9% • stworzenie i aktualizacja Krajowego planu działań	Ustawa o efektywności energetycznej (w tym „białe certyfikaty”)

energetycznych.	dla poprawy efektywności energetycznej	
Dyrektywa 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	• krajowe plany działań • obliczanie udziału OZE • systemy wsparcia	Wprowadzenie przepisów do Prawa Energetycznego Ustawa o OZE
Dyrektywa 2010/31/UE. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków tzw. RECAST.	• budynki niemal zeroenergetyczne po 2020 • kontrola i ewidencja świadectw energetycznych Budynków	Zmiana w przepisach techniczno-budowlanych
Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (zamiast 2006/32/WE)	• cele oszczędności energii do 2020 r. • wzorcowa rola obiektów użyteczności publicznej • rola audytów energetycznych w przedsiębiorstwach • systemy wsparcia poprawy efektywności energetycznej	

Metodyka

Prognoza PGN dla Gminy Wydminy została przygotowana zgodnie z wytycznymi określonymi w ustawie OOOŚ. Analizę i ocenę przewidywanych oddziaływań wykonano w oparciu o:

- ◆ metodę realizacji celów opartą na analizie zgodności treści ocenianego dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach,
- ◆ identyfikację i ocenę skutków oddziaływania zaproponowanych kierunków działań,
- ◆ określenie negatywnych skutków oddziaływania oraz sposobu ich eliminacji bądź możliwości ich uniknięcia,
- ◆ ocenę przewidywanych źródeł konfliktów.

Oceniając potencjalne możliwe oddziaływania poszczególnych kierunków zadań ujętych w PGN posłużono się metodą macierzy interakcji do określania analizy wpływu działań zarówno inwestycyjnych jak i nieinwestycyjnych na poszczególne komponenty środowiska.

Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- ◆ Powietrza
- ◆ Klimatu
- ◆ Wody
- ◆ Powierzchni ziemi

- ◆ Zwierząt i roślin
- ◆ Zasobów naturalnych
- ◆ Ludzi
- ◆ Dóbr materialnych
- ◆ Zabytków
- ◆ Krajobrazu
- ◆ Różnorodności biologicznej
- ◆ Obszarów Natura 2000

Następnie rozstrzygnięto, czy realizacja poszczególnych zadań będzie oddziaływała: bezpośrednio, pośrednio, wtórnie, krótkoterminowo, długoterminowo, na stałe czy chwilowo, pomiędzy działaniem, a danym elementem środowiska. Określono czy oddziaływanie to może być niekorzystne (-), korzystne (+) czy nie będzie powodowa żadnego oddziaływania (0). Czasami oddziaływanie w zależności od aspektu jaki się rozważa może mieć równocześnie niekorzystny lub korzystny lub obojętny (-/+,0) wpływ na dany element środowiska. Z uwagi na brak szczegółów, co do sposobu realizacji poszczególnych zadań przyjętych w PGN w Prognozie zidentyfikowano tylko kierunki tych oddziaływań. Należy zaznaczyć, że w Prognozie nie podjęto się oceny działań, które zgodnie z przepisami prawa wymagają przeprowadzenia osobnej procedury oddziaływania na środowisko (zaznaczone *).

3. Zastany stan środowiska w Gminie

4.1. Charakterystyka Gminy

Gmina wiejska Wydminy jest położona we wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie giżyckim. Od północy graniczy ona z gminą Kruklanki, od wschodu z gminą Świętajno powiatu oleckiego oraz gminą Stare Juchy powiatu ełckiego, od południa z gminą Orzysz powiatu piskiego, a od zachodu z gminami – Miłki i Giżycko. Siedzibą władz samorządowych i innych instytucji zlokalizowanych na terenie gminy jest wieś Wydminy.

Powierzchnia gminy wynosi 233 km², co stanowi 1,0% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego i 20,8% powiatu giżyckiego. Na terenie gminy w 2014 r. funkcjonowało łącznie 37 miejscowości wiejskich, które tworzyły 28 sołectw. Na jedną miejscowość wiejską w 2014 r. przypadało średnio 176 osób (w województwie – 373), podczas gdy w 2006 r. – 179 osób.

Dane statystyczne	Rok 2014
Ludność	6614
Ludność na 1km ²	28
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	4051 zł
Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	4245 zł
Lesistość	22,7 %
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. Ludności	-
Pracujący na 1000 ludności	53

Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji: wodociągowej	
	77,7
	36,4
kanalizacyjnej	-
gazowej	
Podmioty w REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1001

Źródło: mapa.targeo.pl

Środowisko

Na terenie gminy Wydminy obserwuje się stałe ścieranie się mas powietrza atlantyckiego i kontynentalnego. Co więcej w ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby dni (zwłaszcza wiosną i wczesnym latem), kiedy napływa powietrze podzwrotnikowe, stąd też pojawiają się zimy zarówno mroźne i słoneczne, jak również ciepłe i deszczowe, a lata suche i gorące następujące przemiennie z chłodnymi i wilgotnymi.

Wyniesienie nad poziom morza, nagromadzenie zbiorników wodnych, a także występowanie terenów podmokłych powoduje, że poszczególne pory roku wkraczają tu w innych terminach, niż w pozostałych regionach kraju. Wiosna zaczyna się na przykład o około dwa tygodnie później i jest chłodniejsza niż w innych obszarach Polski, a przygruntowe przymrozki mogą pojawiać się nawet w maju i czerwcu. Wpływ wód powierzchniowych zaznacza się także w wilgotności powietrza, która w okresie letnim waha się w granicach od 60 do 80%. Najwięcej dni słonecznych przypada na maj i czerwiec oraz wrzesień, natomiast najmniej na listopad i grudzień.

Wynikiem zmienności klimatu jest krótki okres wegetacji i wypasu zwierząt, co rzutuje w dużej mierze na efekty ekonomiczne gospodarowania. Średni okres wegetacji wynosi tutaj bowiem zaledwie 185-195 dni i jest od 2 do 4 tygodni krótszy niż w południowo-zachodniej Polsce.

Wiodącą funkcją gospodarczą gminy Wydminy jest rolnictwo, stąd duże znaczenie ma jakość gleb, jak też racjonalne ich gospodarowanie (62,7% jej powierzchni stanowią użytki rolne). W gminie nie występują grunty orne I i II klasy, natomiast klas – III a, III b i IV a. Grunty te stanowią 67,8% ogółu gruntów ornych gminy. W strukturze użytków zielonych największą powierzchnię zajmują użytki zielone klasy IV – 70,13%, następnie klasy V – 17,24% i klasy III – 12,62%. Warunki przyrodnicze predysponują do rozwijania hodowli bydła, a rezerwy paszowe tkwią w lepszym zagospodarowaniu trwałych użytków zielonych, których udział jest wyższy, niż przeciętny w kraju (21,3%) i wynosi 26,8%.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 20 jezior, a jeziorność gminy wynosi około 5%.

W 2014 r. łączna powierzchnia gruntów leśnych w gminie Wydminy wynosiła 5410,8 ha, co stanowiło 0,7% gruntów leśnych województwa. W strukturze gruntów leśnych według form własności w 2014 r. grunty leśne publiczne stanowiły 90,5%, a grunty prywatne pozostałe 9,5%.

Obszar gminy należy do najczystszych miejsc w Polsce.

Obszary prawnie chronione

Duże zróżnicowanie środowiska przyrodniczego gminy przyczyniło się do objęcia jej znacznej powierzchni przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 880 z późn. zm.). W 2014 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych w gminie Wydminy wynosiła 12465,7 ha, co stanowiło 53,5% powierzchni gminy.

Na obszarze gminy Wydminy występują jedynie obszary chronionego krajobrazu, tj.:

- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Ełckiego,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Orzyskich,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Gawlik.

Ponadto w granicach gminy funkcjonuje jeden obszar zaliczony do Sieci NATURA 2000 – Ostoja Puszcza Borecka (Dyrektywa Ptasia).

Potencjał gospodarczy

Ważne znaczenie z punktu widzenia rozwoju gospodarczego obszaru ma struktura podmiotów gospodarki narodowej według rodzajów prowadzonej działalności. Na terenie gminy najwięcej działalności prowadzonych jest w sektorze usługowym, następnie w sektorze przemysłowym i usługowym. Niedużo działalności prowadzonych jest w sektorze rolniczym.

4.2. Analiza stanu środowiska na terenie Gminy

Powietrze

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu. Głównymi źródłami zanieczyszczeń do atmosfery na terenie gminy Wydminy podobnie jak i na terenie całego powiatu giżyckiego są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów na drogach występujących na terenie gminy Wydminy.

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO) i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆).

System ciepłowniczy

Na terenie gminy dominują rozproszone źródła ciepła. W energię ciepłą mieszkańcy gminy zaopatrują się indywidualnie, wykorzystując w tym celu przede wszystkim piece węglowe i drzewne. Powoduje to wyraźny wzrost emisji zanieczyszczeń w sezonie grzewczym. Część budynków w ostatnim okresie zmodernizowała swoje kotłownie przechodząc na olej opałowy. Budynki gminne/szkoły, ośrodek zdrowia, budynek UG/ posiadają kotłownie olejowe i węglowe.

Ponadto istnieją kotłownie lokalne, które zaopatrują w ciepło część wielorodzinnych budynków mieszkaniowych należące do wspólnot mieszkaniowych oraz spółdzielni mieszkaniowej.

Kotłownie lokalne charakteryzują się zróżnicowaniem, zarówno pod względem wielkości mocy zainstalowanej, jak i rodzaju oraz stanu technicznego wyposażenia.

Gmina Wydminy nie posiada na swoim terenie gazu ziemnego, jak również przez jej teren nie przebiega gazociąg. Mieszkańcy indywidualnie korzystają z gazu butlowego.

Ponadto, do czynników determinujących aktualny poziom emisji należą:

- ◆ Gęstość zaludnienia,
- ◆ Ilość gospodarstw domowych,
- ◆ Ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- ◆ Stopień urbanizacji,
- ◆ Obecność zakładów przemysłowych, centrów usługowych oraz stref przemysłowych,
- ◆ Szlaki tranzytowe przebiegające przez teren gminy,
- ◆ Ilość pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy,
- ◆ Obecność linii ciepłowniczych i ilość obiektów korzystających z sieci ciepłowniczej.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy występują indywidualne instalacje o małej mocy wykorzystujące niektóre formy OZE, tj. kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, kotły na biomasę.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowana jest farma wiatrowa o łącznej mocy 4,5 MW, składająca się z trzech masztów o zainstalowanych turbinach po 1,5 MW, której prywatnym operatorem jest Wiatrel Poland sp. z o.o. Farma nie stanowi awaryjnego lokalnego źródła energii, ponieważ energia wyprodukowana przekazywana jest bezpośrednio do sieci. Jest to instalacja uzasadniona ekonomicznie, gdyż według opracowanych dla obszaru Polski stref energetycznych wiatru (źródło Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej) województwo warmińsko-mazurskie leży w rejonie

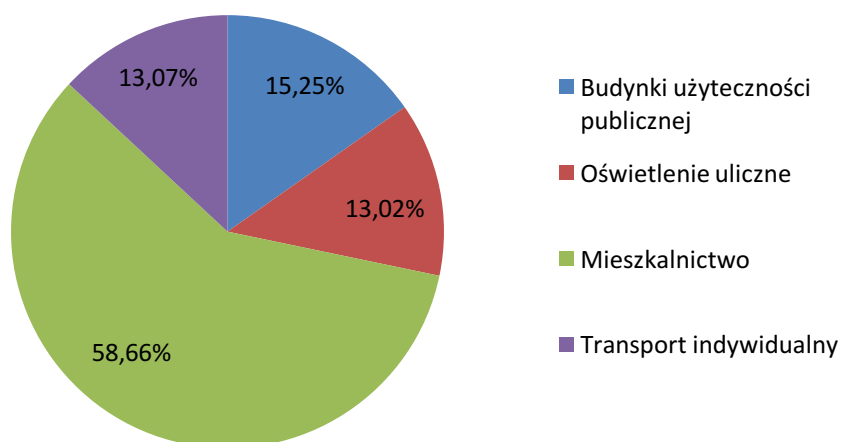
uznawanym za bardzo korzystny i korzystny pod względem zasobów wiatru i potencjału technicznego dla budowy małych elektrowni wiatrowych, a prędkość wiatru w jej granicach osiąga wartość powyżej 4 m/s.

Zanieczyszczenia powietrza

Zgodnie z inwentaryzacją emisji CO₂, wynika:

- ♦ sumaryczna, oszacowana wg dostępnych danych, wielkość emisji CO₂ ekwiwalentnego dla roku 2015 wynosi 4694,011 Mg CO₂, co stanowi ok. 0,721 Mg CO₂ na mieszkańca na rok. Wielkości emisji w roku 2015 w poszczególnych sektorach inwentaryzacji przedstawia poniższa tabela oraz wykres dotyczący procentowego udziału tych sektorów w emisji CO₂.

Lp.	Sektor	bilans emisji	udział	procentowy
		[MgCO ₂ e/rok]	sektorów	[%]
1.	Budynki użyteczności publicznej	715,812	15,25	
2.	Oświetlenie uliczne	611,245	13,02	
3.	Mieszkalnictwo	2753,475	58,66	
4.	Transport indywidualny	613,479	13,07	
	SUMA:	4694,011		

- ♦ wielkość emisji CO₂ w sektorze publicznym, czyli pod bezpośrednimi wpływami gminy kształtuje się na poziomie 1327,057 MgCO₂e/rok, z kolei w sektorze prywatnym – pośrednich wpływów gminy – wielkość emisji CO₂ osiąga wartość 3366,954 MgCO₂e/rok. Porównując wielkości emisji pomiędzy sektorami należy zaznaczyć, że emisja CO₂ z sektora publicznego jest ponad dwukrotnie większa niż rząd wielkości wyemitowanego CO₂ przez sektor prywatny. Należy zauważyć, iż sektor ten nie znajduje się pod bezpośrednimi wpływami gminy, a wszelkie podejmowane działania na rzecz poprawy stanu powietrza będą wynikać z odrębnych uregulowań oraz dobrej woli mieszkańców.
- ♦ emisja zanieczyszczeń z małych lokalnych, rozproszonych źródeł spalających gorsze rodzaje paliw, jest wyższa niż ze źródeł scentralizowanych.

najbardziej efektywnym działaniem ograniczającym emisję zanieczyszczeń do atmosfery jest zwiększenie sprawności wytwarzania ciepła. Czyste środowisko, w tym czyste powietrze, wymagać będzie poniesienia kosztów przez odbiorców ciepła. Zadaniem na dzisiaj dla ciepłownictwa to modernizacja źródeł ciepła poprzez wymianę starych wyeksploatowanych urządzeń, których zaawansowany wiek skutkuje niską efektywnością produkcji ciepła i wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń.

- ♦ wyniki pomiarów wskazują, że transport indywidualny jest istotnym sektorem w emisji CO₂ na terenie Gminy Wydminy - łączna wartość emisji wynosi 613,479 [MgCO₂/rok].

Gmina Wydminy znajduje się w strefie oceny jakości powietrza PL2803 strefa warmińsko-mazurska. Przeprowadzono ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031). Ocenę przeprowadzono oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: 1. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon troposferyczny, tlenek węgla, pył PM10, pył PM2.5 oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10. 2. Ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon troposferyczny

Oznaczenie klas przyjęto wg instrukcji GIOŚ i kodowania stosowanego w raportowaniu wyników do Europejskiej Agencji Środowiska:

- A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych
- A1 – oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2.5, w przypadku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³
- C1 – oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2.5, w przypadku braku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³
- C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.
- D1 – jeżeli stężenie zanieczyszczenia ozonem troposferycznym na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego.
- D2 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem troposferycznym na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego.

Na podstawie Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2015 r., opublikowanej w kwietniu 2016 r. stwierdzono:

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia SO₂ w powietrzu: zarówno maksymalne wartości godzinowe, jak i maksymalne wartości dobowe były znacząco niższe od poziomów dopuszczalnych określonych dla tego zanieczyszczenia. Wszystkim strefom przypisano klasę A.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia NO₂ w powietrzu: wszystkim strefom przypisano klasę A. Zarówno zanotowane średnie całoroczne jak i wyniki pomiarów jednogodzinowych nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych pod kątem ochrony zdrowia na żadnej ze stacji.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia pyłu PM₁₀ w powietrzu: w żadnej ze stref nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla średniej rocznej. W strefie warmińsko-mazurskiej zanotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego ze względu na liczbę dni z wartościami powyżej 35 µg/m³. Strefę warmińsko-mazurską zakwalifikowano do klasy C.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia ołowiu w powietrzu: uzyskane wyniki stężeń ołowiu były niższe od poziomu 11 dopuszczalnego, ze względu na ochronę zdrowia i oscylowały w granicach 0,006 µg/m³ do 0,008 µg/m³ na stacjach tła miejskiego i 0,003 na stacji tła regionalnego KMS Puszczą Borecką. Pozwoliło to na zakwalifikowanie badanych stref do klasy A.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia niklu w powietrzu, kadmu, arsenu, benzenu i tlenku węgla pozwoliło to na zakwalifikowanie wszystkich stref do klasy A.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 r. stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu: w dwóch strefach – miasto Elbląg i strefie warmińsko-mazurskiej zanotowano przekroczenie poziomu docelowego.

Klasyfikacja stref ze względu na stwierdzone w 2015 roku stężenia pyłu PM_{2,5} w powietrzu: wszystkie trzy strefy w województwie zaliczono do klasy A.⁵

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej gminy Wydminy, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Obszar gminy Wydminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem warunków hydrogeologicznych, co wynika ze złożoności morfogenetycznej terenu i zmienności geologicznej podłoża.

Stan czystości wód powierzchniowych w gminie został sklasyfikowany jako dobry przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Wody większości jezior zaliczane są do II i III klasy czystości.

Raport Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych płynących badanych w 2014 r. przygotowany przez WIOŚ Delegaturę w Giżycku, nie objął jezior i rzek z terenu Gminy Wydminy.

Stan czystości wód podziemnych należy określić jako zadowalający.

Hałas

Podstawowymi źródłami hałasu są:

⁵ źródło: <http://www.wios.nettom.eu/monitoring-srodowiska/monitoring-powietrza/>

- ◆ hałas komunikacyjny – pochodzący ze środków transportu drogowego, kolejowego, lotniczego,
- ◆ hałas przemysłowy - powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- ◆ hałas komunalny - występujący w obiektach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych, i obiektach użyteczności publicznej.

Dopuszczalne poziomy hałasu reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 nr 0 poz. 112).

Na terenie Gminy Wydminy występują wszystkie wymienione wyżej rodzaje hałasu, jednak największy udział ma hałas komunikacyjny pochodzący ze środków transportu drogowego.

4.3. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o Ochronie przyrody

- ◆ Zanieczyszczenia powietrza spowodowane działalnością człowieka.

Zwiększone stężenie SO₂ i pyłu obserwuje się w sezonie grzewczym, jest to związane ze spalaniem paliw, głównie węgla w celach grzewczych. Spalanie odpadów w piecach, kotłowniach lub w instalacjach nie przystosowanych do termicznego unieszkodliwiania odpadów prowadzi do emisji pyłów zawierających metale ciężkie, węglowodory, dioksyny oraz substancji gazowych jak chlorowodór, chlor, tlenki azotu, dwutlenek siarki, związki organiczne.

Rolnictwo przyczynia się także do emisji CO₂ oraz innych gazów cieplarnianych, które są przyczyną zmian klimatycznych.

W związku z tym, że na terenie gminy Wydminy nie ma zakładów przemysłu chemicznego produkujących nawozy azotowe czy rafinerii, tak więc głównym źródłem dwutlenku azotu jest komunikacja samochodowa i energetyka.

Substancje przedostające się do środowiska, w wyniku ruchu drogowego to NO_x, SO₂, organiczne substancje lotne, metale ciężkie, drobne cząsteczki kurzu.

Spalanie różnych odmian tworzyw sztucznych w piecach domowych jest to zjawisko coraz częściej spotykane w wielu gospodarstwach domowych na terenie Gminy.

- ◆ Problemy rozwoju infrastruktury technicznej, w tym:
 - niewystarczające wyposażenie obszaru gminy w infrastrukturę komunalną (sieci kanalizacyjne, sieci wodociągowe),
 - brak zorganizowanego systemu gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów stałych, w tym odpadów niebezpiecznych,
 - niedostatecznie rozwinięty system odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych, szczególnie na obszarach o funkcji produkcyjnej i usługowej,
 - brak rezerwy terenu pod realizację sieci uzbrojenia dla obecnych i nowych struktur przestrzennych,
 - słaba dostępność komunikacyjna wybranych obszarów gminy, w tym terenów rekreacyjnych, wynikająca z niezadowalającego stanu technicznego dróg oraz niewystarczająco rozwiniętego systemu komunikacji zbiorowej.

5. Potencjalne skutki rezygnacji z realizacji proponowanych działań

Brak realizacji zadań służących zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego zasilania odbiorców spowodować może przerwy w dostawie energii. Mogą one stanowić przyczynę wstrzymania działania szeregu instalacji chroniących środowisko naturalne (np. oczyszczalni ścieków, pompowni ścieków i wody, urządzeń oczyszczających powietrze itp.).

Brak ciągłości dostaw energii, może stanowić poważny problem społeczny i ekologiczny, dlatego działania służące modernizacji systemów i ich rozwojowi są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania miasta.

W wypadku systemu dystrybucji ciepła zaniechanie jego modernizacji będzie skutkowało wyższą awaryjnością i koniecznością produkowania niezasadnionych porcji energii, któremu towarzyszyć będzie niepotrzebne oddziaływanie środowiskowe.

Zaniechanie sukcesywnej i zgodnej z warunkami technicznymi termomodernizacji istniejących budynków mieszkalnych i użytkowych oraz zahamowanie rozwoju niskoenergetycznego budownictwa w przypadku nowych inwestycji budowlanych, skutkować będzie wzrostem zużycia energii oraz zwiększeniem kosztów ogrzewania, które stanowią kluczową pozycję w budżecie każdego gospodarstwa domowego. Spowoduje to, w dalszej konsekwencji, pogorszenie stanu jakości powietrza (niska emisja) oraz obniżenie komfortu życia mieszkańców i wzrost ogólnego niezadowolenia.

W przypadku braku realizacji wytyczonych celów potencjalne zmiany stanu środowiska będą przede wszystkim związane z utrzymaniem obecnego lub pogorszeniem stanu powietrza atmosferycznego na terenie Gminy.

6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Nazwa działania	Powietrze	Klimat	Wody	Zwierzęta, rośliny	Powierzchnia ziemi	Zasoby naturalne	Ludzie	Dobra materialne	Zabytki	Krajobraz	Różnorodność biologiczna	Obszary Natura 2000
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	+p	+p	+p	0/+p	+p	+p	+b	0p	0p	0p	0/+p	+p
Termomodernizacja budynków szkół	+p	+p	+p	0/+p	+p	+p	+b	0p	0p	0p	0/+p	+p
Docieplenie budynków OSP we wsiach gminy	+p	+p	+p	0/+p	+p	+p	+b	0p	0p	0p	0/+p	+p
Wymiana oświetlenia na energooszczędne	+p	+p	0p	0p	0p	0p	+b	0p	0p	0p	0p	0p

Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy	+b	0p	0p	+p	0b	0p	+b	0p	0p	+p	+b	0p
Wdrażanie systemu zielonych zamówień publicznych	+p	+p	+p	0p	0p	+p	+p	0p	0p	+p	+p	0p
Działania edukacyjne z zakresu efektywności energetycznej	+p	+p	0p	0p	0p	+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p
Wykonanie audytów energetycznych dla budynków gminnych przewidzianych do remontu i modernizacji	+p	+p	0p	0p	0p	+p	+p	0p	0p	0p	0p	0p
Wykorzystanie ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	+b	+p	0p	0/-p	0/-p	0/+p	+p	0p	0p	+p	0p	0p

Termomodernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych oraz spółdzielni	+p	+p	0p	0p	0p	0p	+b	0p	0p	+p	0p	+p
Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii poprzez zastosowanie pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych i kotłowni na zrębki w budynkach socjalnych.	+b	+p	0p	0/-p	0/-p	0/+p	+b	0p	0p	+p	0p	0p
Ograniczenie emisyjności z budynków mieszkalnych poprzez wymianę indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły	+b	+p	0p	0/-p	0/-p	0/+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p
Zmniejszenie zużycia energii	0p	+p	0p	0p	0p	0/+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p

finalnej w budynkach użyteczności publicznej poprzez wymianę tradycyjnych żarówek na energooszczędne wraz z prowadzeniem monitoringu zużycia energii.												
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez modernizację instalacji ciepłej wody w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych	+p	+p	+p	0/+p	+b	+p	+b	0p	0p	0p	0/+b	+p
Wymiana sprzętu RTV, AGD i IT na energooszczędny;	0p	+p	0p	0p	0b	0/+p	+p	0p	0p	0p	0p	0p
Rozbudowa sieci gazowej	+b	+p	0p	0p	0/+p	+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p

Promowanie selektywnej zbiórki odpadów	+p	+p	0/+p	0p	0/+b	+p	+p	0p	0p	0/+p	0p	+p
Modernizacja odcinków drogowych	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Monitoring zużycia energii i wody w budynkach użyteczności publicznej	0p	+p	+p	0p	0p	0p	+b	0p	0p	0p	0p	0p
Montaż instalacji OZE przez mieszkańców w	+b	+p	0p	0p	0p	+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p
Wymiana kotłów w budynkach jednorodzinnych	+b	+p	0p	0p	0/+p	+p	+b	0p	0p	0p	0p	0p
Termomodernizacja domów jednorodzinnych	+p	+p	0p	0p	0p	0p	+b	0p	+p	0/+p	0p	+p

Budowa instalacji OZE: biogazownie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Legenda:

+ oddziaływanie określone jako pozytywne

- oddziaływanie określone jako negatywne

0 - oddziaływanie obojętne (brak oddziaływania)

*- osobna procedura OOS

p- wpływ pośredni

b- wpływ bezpośredni

Ogólna ocena oddziaływania poszczególnych celów i kierunków działań wytypowanych w PGN wskazuje na zdecydowanie korzystny ich wpływ na stan środowiska we wszystkich analizowanych jego elementach.

Przyjęte w PGN cele strategiczne będą realizowane za pomocą działań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych. Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ww. dokumencie wymagać będą przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Dlatego też przyjęto, że na tym etapie prognozy oddziaływania na środowisko, wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

W Prognozie nie podjęto się oceny działań, które zgodnie z przepisami prawa wymagają przeprowadzenia osobnej procedury oddziaływania na środowisko (zaznaczone *).

Zadania inwestycyjne związane ze zmianą sposobu zasilania w ciepło, modernizację energetyczną budynków w zakresie przebudowy przestarzałych indywidualnych ogrzewań węglowych oraz poprawę sprawności wytwarzania energii w systemach ciepłowniczych, doprowadzą w konsekwencji do zdecydowanego zmniejszenia obciążenia środowiska poprzez redukcję wielkości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery.

Realizacja w/w zadań będzie w sposób wtórny i długotrwały oddziaływać pozytywnie na atmosferę i klimat lokalny. Skala przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach PGN jest zbyt mała, by w znaczący sposób wpłynąć na klimat globalny.

Brak szczegółowych lokalizacji planowanych inwestycji uniemożliwiają określenie wpływu tych inwestycji na zbiorowiska roślinne i zwierzęta na terenie Gminy.

Modernizacja sieci, zarówno kanalizacyjnej jak i wodociągowej nie spowoduje znacznych zmian w środowisku, ze względu na konserwatorski charakter działań. Nowobudowane sieci przebiegać będą głównie wzdłuż wytyczonych szlaków komunikacyjnych, co pozwoli na maksymalne ograniczenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, w szczególności na powierzchnię ziemi oraz wodę.

Budowa sieci ciepłowniczych, elektroenergetycznych i gazowych powinna uwzględniać istniejące uwarunkowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. Po realizacji inwestycji teren powinien zostać przywrócony do poprzedniego stanu, poprzez odtworzenie jego wartości użytkowych i przyrodniczych.

Rozbudowa sieci gazowej i podłączanie nowych odbiorców do sieci skutkuje ograniczeniem lokalnej emisji dzięki wymianie źródeł ciepła na bardziej sprawne. Kotły gazowe posiadają wyższą sprawność od kotłów na paliwa stałe czy ciekłe, jak również posiadają niższą emisję przypadającą

na jednostkę wytworzonej energii.

Uwzględniając powyższe, realizacja celów przedstawionych w ww. dokumencie ma na względzie zwłaszcza preferencję unikania niekorzystnych wpływów na wszelkie tereny chronione, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastruktury liniowych.

Najmniejszy wpływ na środowisko mają instalacje wykorzystujące energię słoneczną, przy czym w przypadku inwestycji związanych z rozwojem fotowoltaiki wystąpić może oddziaływanie pośrednie (wtórne) na powierzchnię ziemi oraz zdrowie ludzi związane z problemem utylizacji po zamortyzowaniu instalacji (po co najmniej 25 latach) elementów baterii fotowoltaicznych (ogniw), a szczególnie akumulatorów – w procesie jej likwidacji, szczególnie w wypadku niewłaściwego ich składowania. Zużyte elementy instalacji fotowoltaicznych, jeśli nie są odpowiednio zagospodarowane, mogą powodować zanieczyszczenie środowiska metalami ciężkimi, takimi jak kadm czy ołów.

Istotną korzyścią rozwoju odnawialnych źródeł energii jest też dywersyfikacja źródeł energii, co podnosi bezpieczeństwo energetyczne, a także powstawanie nowych miejsc pracy i obniżenie kosztów wytwarzania energii w gospodarstwach domowych. Zakłada się, że nastąpi ograniczenie emisji powierzchniowej (niskiej emisji) poprzez likwidację pieców i niskosprawnych kotłowni opalanych paliwem stałym oraz ograniczenie emisji CO₂ ze źródeł punktowych poprzez modernizację układów technologicznych w źródłach zawodowych.

Szczególnie pozytywne oddziaływania o charakterze długoterminowym i trwałym, przypisuje się działaniom racjonalizującym użytkowanie energii i ciepła. Ich realizacja przynosi w konsekwencji korzystny wpływ na poprawę stanu jakości każdego elementu środowiska, tj.: powietrza (termomodernizacja, likwidacja niskiej emisji), gleby, wody i powierzchni terenu (zminimalizowanie zanieczyszczenia powodowanego funkcjonowaniem obiektów energetycznych, w szczególności: produkcja odpadów energetycznych, ścieków, emisja zanieczyszczeń do powietrza).

Termomodernizacje mają być prowadzone w związku z remontami wytypowanych przez samorząd

budynków. Ich uciążliwość również będzie ograniczona czasowo i przestrzennie. Ze względu na możliwość gniazdowania przy budynkach gatunków ptaków chronionych, zaleca się przeprowadzić inwentaryzację budynków pod tym kątem oraz rozpoczynać prace remontowe przed rozpoczęciem gniazdowania lub po jej zakończeniu. Jeśli działania rozłożone będą w czasie i przestrzeni działań powodujących chwilowe uciążliwości spowoduje to, iż ewentualne uciążliwości związane ze wzrostem emisji zanieczyszczeń do powietrza i wzrostem emisji hałasu będą lokalne i krótkotrwałe.

Realizacja celów strategicznych i kierunków działań ujętych w PGN, ukierunkowana jest na zrównoważony, niskoemisyjny rozwój gospodarczy Gminy- realizację tzw. Planu Niskoemisyjnej Gminy 2020. Szczególne znaczenie dla zdrowia ludzi ma redukcja emisji zanieczyszczeń. Można założyć, że każda poprawa stanu środowiska uzyskana w wyniku realizacji działań opisanych w PGN, będzie pozytywnie oddziaływała na zdrowie ludzi i jakość ich życia (rozumianego jako proces biologiczny). Oddziaływanie to będzie miało zwykle charakter pośredni, a jego skutki dla zdrowia uwidoczną się przeważnie w dalszej perspektywie czasu.

Zapobieganie, ograniczenie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko

Plan gospodarki niskoemisyjnej ustalając działania, które mają przynieść rozwój gospodarczy i poprawę warunków życia ludzi na terenie Gminy, określa je w sposób ogólny - poprzez ustalenie celów i kierunków działań. Stąd też – kierując się zasadą przezorności – prognoza oddziaływania na środowisko powinna przewidywać szerokie spektrum potencjalnych konfliktów środowiskowych, mogących podczas realizacji powodować nieprzewidziane skutki dla środowiska.

W przypadku realizacji analizowanego dokumentu negatywne oddziaływania na środowisko pojawiają się głównie na etapie realizacji inwestycji, w sposób krótkotrwały.

Prognoza oddziaływania na środowisko PGN Gminy Wydminy 2016-2020

Do środków zapobiegających i/lub minimalizujących niekorzystne oddziaływanie na środowisko należy przede wszystkim zaliczyć następujące działania natury ogólnej:

- ◆ bezwzględne przestrzeganie obowiązujących nakazów i ograniczeń prawnych;
- ◆ zagwarantowanie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć wynikających z PGN (w tym rzetelnie sporządzone raporty oddziaływania na środowisko);
- ◆ nadzór poprawności merytorycznej realizacji zapisów ujętych w analizowanym dokumencie oraz stały monitoring stanu środowiska; zapewnienie zgodności decyzji administracyjnych z obowiązującym prawem miejscowym i krajowym; rzetelna egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i innych przepisach prawnych; właściwe (zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego) wykorzystanie zasobów przestrzeni;
- ◆ podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa;
- ◆ wzmocnienie funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska; zapewnienie mieszkańcom oraz zainteresowanym podmiotom łatwego dostępu do informacji o stanie środowiska i jego ochronie.
- ◆ prowadzenie nowych inwestycji w sposób zapobiegający przecinaniu i defragmentacji struktur przyrodniczych, minimalizując lub zapobiegając sytuacjom konfliktowym na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych oraz unikanie lokalizacji tych inwestycji z narażeniem obszarów/obiektów zabytkowych i zasobów naturalnych, przeprowadzenie wymaganej oceny oddziaływania na środowisko danej inwestycji wraz z inwentaryzacją siedlisk przyrodniczych i gatunków występujących na obszarze objętym zadaniem,
- ◆ uwzględnienie na etapie opracowywania studiów wykonalności wszystkich zagadnień związanych z ochroną środowiska (zarówno elementów przyrody ożywionej, jak i nieożywionej),
- ◆ zapewnienie stałego nadzoru wykonywanych prac budowlanych, prowadzonego przez wykwalifikowanych specjalistów, stosowanie produktów, materiałów oraz technologii o wysokim stopniu jakości i nowoczesności. dostosowanie terminów prowadzenia prac do

terminów migracji, rozrodu i odchowu zwierząt stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000.

7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w PGN

W „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wydminy” nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych, wychodząc z założenia, że zaproponowane w nim rozwiązania muszą być zgodne z niskoemisyjną polityką unijną i krajową, w tym z ustaleniami zawartymi w Założeniach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN).

Konstrukcja i zawartość analizowanego dokumentu jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa i normami przyjętymi dla tego typu dokumentów według wymagań NPRGN.

Żadne z działań opisanych w PGN nie zostało zakwalifikowane jako oddziaływające zdecydowanie negatywnie lub ze zdecydowaną przewagą oddziaływań negatywnych na któryś z elementów środowiska. Uwaga ta nie dotyczy jednak działań będących przedsięwzięciami, które muszą być poddane osobnej procedurze przeprowadzenia takiej oceny.

Wobec powyższego nie ma potrzeby przedstawienia rozwiązań alternatywnych ze względu na ochronę środowiska.

8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zadania zaproponowane w PGN mają charakter lokalny, zaplanowane są wyłącznie na teren Gminy, w związku z czym brak jest odniesienia oraz wpływu na środowisko poza obszarem ujętym w Dokumencie.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Obowiązek sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko „Planu Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wydminy” wynika z zapisów Ustawy OOS z dnia 3 października 2008r oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001 r.

Prognoza zawiera informacje o stanie środowiska, istotnych problemach ochrony środowiska oraz możliwym oddziaływaniu na środowisko dokumentu, dla którego jest sporządzana.

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, obejmującym swoim zakresem obszar terytorialny Gminy Wydminy. Plan gospodarki niskoemisyjnej jest planem działań mającym na celu poprawę standardów jakości powietrza w perspektywie do 2020 r.

Celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej na rok 2020 jest poprawa jakości powietrza Gminy Wydminy poprzez ograniczenie emisji dwutlenku węgla o 10%.

Analiza działań inwestycyjnych, jak i nie inwestycyjnych przewidzianych w ramach PGN wykazała, że ich realizacja nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.